

kaj naučiti! Saj ga ni na božjem svetu naroda, ki bi bil v kulturi vedno le jemal in nikoli ničesa ne dajal. — Posebnega uvaževanja vredno se mi zdi, da se v besedi plug germanščina tudi v priporni s slovanščino do dobra strinja (plu-gr, phluo-g). Ako je beseda zarés slovenska, kakor sodim z nekterimi drugimi tudi jaz, niso je mogli Nemci od nikoder drugod dobiti, nego od naših prednikov, od starih Slovanov. *Krek.*

Lazenje.

Slovenski národní običaj.

Štajerski Slovenci niso vsi enega plemena. Prebivalci Pohorja in na zapadnej strani vitanjskih planin spadajo h korotanskemu deblu. Od Dravinje do Sotle nahajamo korotansko-panonsko zmés, Haložani in dolnji Podravci so v rodu s hrvatskimi Slovenci, prebivalci ljutomerskih goric in murskega polja so zmešani s panonskimi Slovenci in Srbi. V Veržeji in v bližnjih vaseh je še v navadi srbski polažaj. Na dan sv. Barbare in sv. Lucije hodijo otroci od hiše do hiše sreče vošit; temu pohajanju pravijo: *lazit hoditi*.

Dečko vzame poleno in kliče po vasi tovariše: *hodimo lazit!* Na ta klic zbere se vaška mladež, in lazenje se začne. Vsaka hiša od prve do zadnje se običe, polena se vržejo pri peči na tla, dečki ná-nje pokleknejo in začnejo moliti: „Bog Vam daj dosti recik, dosti picik, dosti žibik, dosti gudekov, dosti cuzik, dosti teličik, mnogo masla in sira, klobas in zabela, vrle čehake, pridne deklina, sveti mir božji in vesele koledne svetke!“

Hišne gospodinje obdarujejo laznike s pogačicami, jajci, sireki, hruškami, jabelki, kar pač ravno hiša premore.

Pri Srbih se to pohajanje veli: *polažaj*, in pohajkovalci: *polazniki* ali *polažajniki*. Vuk piše o njih: *Polažajnika* obično izbiraju (jer neki gataju, da s njega mogu biti srečni ili nesrečni one cijele godine), i zovnu (prije Božića na nekoliko dana) ili drže jednoga vsake godine. *Polažajnik* ponese u rukavici žita, pa kad nazove s vrata: „Hristos se rodi“, onda pospe iz ruke žitom po kući, (a iz kuće ko pospe njega, i odgovori mu: „va istinu rodi“), pa onda skreše badnjake, to je uzme vatraj, pa udara njime badnjake gdje gore (da skaču varnice), govoreći: *ovoliko goveda, ovoliko konja, ovoliko koza, ovoliko ovaca, ovoliko krmaka, ovoliko košnica, ovoliko sreće i napretka, itd.* Kad već pojde kući, onda ga daruju maramom, ili čarapama ili kolačem.

Razlika med srbskimi in našimi polazniki je ta, da naši samo nosijo poleno od hiše do hiše, pokleknejo ná-nje in molijo, dočim srbski polaznik poleno (badnjak) užge.

Pri tej priliki naj omenim dvojih besed. Panonski Slovenci imajo mnogo besed, katerih korotanski ne poznajo, in vice versa imajo korotanski Slovenci obilo poznamenovanj, ktera so panonskim čisto neznana. Tako ne poznajo korotanski Slovenci besede: gudek, malo prase, in panonski ne korotanskega: kočēja in koka.

Tudi beseda: čeh, čehak ni znana korotanskim Slovencem, a med Dravo in Muro se sploh rabi za poznamenovanje dečka od 10—15 let. Čeh, čehak označuje isto, kar česko: holec, paholek, pri kranjskih Slovencih: pagolin, iz podstave: čes-čeh = holti, goliti — tondere, hrv. (v Primorji) golica, dekle, lužičko-srb. golica z enakim pomenom. Ujemajo se ta poznamenovanja z venetsk. ragazzo, ragazza, in ital. toso-tosa, dalje z gršk. *zovqos, zovqr*. Kako je to poznamenovanje nastalo, povedal sem že na drugem mestu (glej Letopis Matice slov. 1877. str. 36).

Ako bi si hotel kdo truda vzeti in preiskovati posebnosti panonske in korotanske slovenščine, dalje fysionomične razlike, pokrepčil bi se v mojih nazorih, da so korotanski Sloveni dosta starejši prebivalci Štajerske, nego panonski.

G. prof. dr. Sket mi je pravil, da je bil letos ud anthropologičnega društva, g. dr. Zuckerkandl na Koroškem, in je meril izkopane lubanje. Kako se je čudil ta anthropolog, ko je našel dvoje vrste lubanj, — in sicer lubanje južnih in lubanje severnih Slovanov. Ni si znal te prikazni razložiti. Kedar bode dr. Zuckerkandlova razprava o njegovih anthropologičnih preiskavah objavljena, hočem jaz svojo reči, od kod ta dvojnost lubanj izvira.

Davorin Trstenjak.

Poročilo o hrvatskeji književnosti.

Spisuje *J. Steklasa.*

V.

1. Rad jugoslavenske akademije znanostij i umjetnostij. Knjiga LXI. Svezak I. i II. Matematično-prirodoslovni razred. U Zagrebu 1882. Sadržaj: 1) Geološka opažanja u zapadnoj Bosni. Od dra. Gj. Pilara. 2) Vlastitosti nekih trojina točaka na cisoidi. Od dra. K. Zahradnika. 3) K sudbeno-lučbenomu dokazivanju arsena. Od dra G. Janečeka. — II. Svezak. 1) Prilog k poznavanju obloustke Petromyzon Planeri Bl. Od prof. A. E. Jurinea (sa slikami). 2) Dodatci k fauni kornjaša izdanoj god. 1879. Od dr. J. Schlossera Klekovskega. 3) Istraživanje vode zagrebačkoga gradskoga vodo-